

notulen

Aanwezig De ledenvertegenwoordigers en de leden van het bestuur. Zie bijlage.

Afwezig Zie bijlage

Datum notulen 10 november 2018

Ons kenmerk **LR97.5A**

Locatie Antropia Cultuur- en Congrescentrum

Notulist Sandra Barbé

Vergadering LR96 10 november 2018

1. Opening

Hans Wijers, opent de vergadering. Hij heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder de nieuwe ledenvertegenwoordigers, mevrouw Marieta Oomen en de heren Hans van Baaren (Friesland), Hubert Oversteegen (Friesland), Gerard Meijers (Drenthe), Frans Bruinsma (Zuid-Holland), Aarnout van Deursen (Zuid-Holland), Jaap Kuper (Gelderland), Gert Jan Verkaik (Flevoland) en Martin van Alfen (Flevoland).

2. De gebruiker betaalt

Tijdens het ochtenddeel van de vergadering staat de invoering van het profijtbeginsel centraal. Marc van den Tweel schetst dat de natuur zoveel mogelijk (gratis) toegankelijk dient te zijn voor iedereen. Echter bij additionele wensen is het, overeenkomstig de uitvoeringsagenda natuurbeleving, wenselijk deze gebruikers een reële vergoeding te vragen. Op plaatsen waar dat mogelijk is (bijv. aanleg / onderhoud van parkeerplaatsen), wil de organisatie het profijtbeginsel invoeren. Omdat dit soort voorzieningen gratis zijn, is de invoering van dit beginsel en de manier waarop (hoe, waar, wanneer) een ingewikkelde discussie. Kaders waarbinnen deze discussie zich afspeelt, zijn: het beleid rond de balans tussen beleven en beschermen, het zoneringsbeleid en de manier waarop de vereniging ondernemend wil zijn.

Saskia de Heij, teamleider specialisten Natuur & Landschap, zet vervolgens de initiatieven uiteen die op dit moment al door de vereniging in het kader van de uitvoeringsagenda natuurbeleving worden opgepakt. Voorbeelden als de mountainbike vignetten, ruiterspassen, bijdrages bij sportevenementen en betaalde speelnatuur van OERRR passeren de revue.

Tijdens de gevoerde discussies staan de volgende vragen centraal:

1. Welke andere dingen zijn goed om te doen denkend aan extra wensen, kleine groepen en hoge kosten. Wat zijn aantrekkelijke dingen om geld voor te vragen en om leden van de vereniging voordeel te geven.
2. Op welke wijze kunnen leden voordeel hebben. Denk aan dingen als exclusief voor leden, korting of gratis. Wat past waar bij.
3. Waar moet rekening mee gehouden worden als dit wordt ingevoerd. Denk onder andere aan goede communicatie boodschappen.

Uit de verschillende discussiegroepen worden de belangrijkste punten gepresenteerd, een veelheid aan ideeën en invalshoeken wordt naar voren gebracht. Onderwerpen die verdere discussie oproepen zijn het al dan niet plaatsen van hekken, handhaving en de daaraan verbonden kosten. Ideeën om het profijtbeginsel in te vullen zijn o.a. het vragen van een bijdrage aan bedrijven rondom natuurgebieden die inkomsten verkrijgen door die natuur (campings / vakantiehuisjes) en het organiseren van exclusieve excursies / entree. Naast natuurbegraven bijvoorbeeld trouwen in de natuur, denkend aan de levensloop van mensen. Ook kan samenwerking gezocht worden met andere maatschappelijke organisaties (bijvoorbeeld de geestelijke gezondheidszorg).

Omdat het geven van korting werkt, mag het verschil tussen leden en niet-leden groter gemaakt worden. Daarnaast kunnen de voordelen verder uitgebreid worden door proposities van andere partnerorganisaties aan te bieden.

Tot slot dient bij de invoering van het profijtbeginsel goed gecommuniceerd te worden waar het geld heen gaat. Het is niet altijd duidelijk wat beheer en onderhoud kost. Daarnaast moet het bieden van ruimte voor rust en stilte niet vergeten worden.

3. Actualiteiten

In aanvulling van de actuele informatie die te vinden is op het online platform staat Marc van den Tweel kort stil bij een aantal actualiteiten / mededelingen:

- *Resultaat insectencampagne*

Deze campagne is bijzonder succesvol geweest mede gezien het feit dat men concreet aan de slag kon door het geboden handelingsperspectief. Voor het eerst is ook een kindercampagne opgezet. 86% van de kinderen die gehoor hebben gegeven aan deze actie waren nog niet eerder bekend met OERRR. Bij deze doelgroep ligt nog potentiële ledengroei. De samenwerking met ING heeft tot veel nieuwe contacten geleid. De factsheet met de resultaten van deze campagne is te vinden op het online platform.

- *Opzet bloemencampagne*

In aansluiting op het onderwerp insecten is het thema wilde bloemen gekozen voor de campagne van 2019. Hierbij wordt nog nadrukkelijke ingezoomd op het verlies aan diversiteit. Als onderdeel van de campagne is het tevens de bedoeling te wijzen op hoeveel mooier Nederland nog kan worden. De uitdaging is te laten zien dat meer biodiversiteit (bloemen, insecten, vogels) het buitengebied alleen maar mooier kan maken en de teloorgang kan tegengaan. De campagne is bedoeld om gericht een impuls te geven aan het landschap en publieke en politieke steun te vragen.

- *Achterbanraadpleging*

De komende online achterbanraadpleging staat in het teken van het Nederlandse landschap. Doel is dit onderwerp op de maatschappelijke en politieke agenda te krijgen. Daarnaast is het de bedoeling inzicht te krijgen in de waardering en beleving van het landschap, of de zorg om het landschap breed gedragen wordt en mogelijke oplossingen. De ledencommissies worden via het platform geïnformeerd over de wijze waarop ze een bijdrage kunnen leveren aan het slagen van deze raadpleging. Op verzoek wordt, binnen de wettelijke mogelijkheden, bij de raadpleging geattendeerd op de nieuwskanalen van de vereniging. Bij een volgende achterbanraadpleging wordt de ledenraad tijdig geïnformeerd over het onderwerp.

- *Natuurmonumenten in de Steigers*

Bij dit initiatief wordt bezoekers de mogelijkheid gegeven tijdens restauraties het betreffende cultuurhistorische object te bezichtigen. Zo wordt inzichtelijk gemaakt welk werk de vereniging verricht en dat dit alleen mogelijk is dankzij steun van de samenleving.

- *Opening Marker Wadden*

De publiciteit rond de opening van de Marker Wadden in september was overweldigend, trots en vreugde over het slagen van dit project is groot. Zowel het starten van dit project als de afronding was niet mogelijk geweest zonder verschillende bijdragen van de Nationale Postcode Loterij. De komende tijd wordt uitgewerkt op welke wijze bezoekers ontvangen kunnen worden. Het profijtbeginsel wordt daarbij gehanteerd.

- *Natuurmonumenten als beweging: inzet in 2018*

Dit jaar hebben negenduizend mensen gecollecteerd en zijn achtduizend mensen actief geweest als vrijwilliger met een grote verscheidenheid aan werkzaamheden. OERRR groeide dit jaar naar 204.000 leden. Daarnaast groeit naar alle waarschijnlijkheid, na een periode van stabilisatie, het aantal leden en donateurs dit jaar weer. De gevoerde campagnes rondom de kust, insecten en Marker Wadden zijn daarbij van doorslaggevende betekenis geweest. Ook is er een duidelijk effect te zien op plaatsen waar de ledencommissies zich als beweging inzetten en contact hebben met mensen. Daarnaast worden ook veel mensen bereikt via de sociale media en de website.

4. Expertpool Beweging

Harrie Alberts (Overijssel), lid van de expertpool Beweging schets het ontstaan en de werkzaamheden van de expertpool. Men stelt zich ten doel de beweging van mensen met hart voor de natuur (inclusief landschap en cultuurhistorie) op gang te krijgen en kennis en kunde beschikbaar te stellen. Een paar initiatieven passeren de revue.

Werkbijeenkomst expertpool beweging 19 juni (Hein Kuiper, Overijssel)

De deelnemers (ledenvertegenwoordigers en medewerkers van beheereenheden en centraal kantoor) hebben die dag, naast het delen van kennis en het uitwisselen van ervaringen, gewerkt aan een individueel actieplan. Een zeer geslaagde en inspirerende dag waarbij het belang van een goede samenwerking duidelijk naar voren kwam.

Dommelsafari (Harrie Broeksteeg, Noord-Brabant)

Behalve de Dommel zijn beken in Noord-Brabant weer in oude glorie hersteld. Vorig jaar heeft de vereniging het initiatief genomen voor het organiseren van de dommelsafari. Verschillende partijen werden uitgenodigd mee te doen en tevens is contact gelegd met de bewoners en gebruikers van het gebied. Gevraagd is wat men zou willen verbeteren om in vulling te geven aan het natuurherstel van De Dommel. Dit resulteerde in een actieplan om De Dommel in zijn oude glorie te herstellen en wordt met de betrokken partijen opgepakt.

Ledenbijeenkomst Drenthe (Harro Kraal, Drenthe)

De insteek van deze ledenbijeenkomst was de leden van de vereniging te betrekken bij de activiteiten, meer persoonlijk contact (en het versterken daarvan) met de vereniging en nagaan hoe het bezoekerscentrum daar een bijdrage aan kan leveren. Deze dag is door de ledencommissie met het bezoekerscentrum Dwingelderveld als pilot georganiseerd. De opkomst was groot en de dag verliep naar wens. Wel waren de bezoekers er voornamelijk voor een dagje uit waardoor de bespreking van actuele issues niet voldoende van de grond is gekomen.

In beweging komen begint met het uitwisselen van kennis, kunde en ervaring. Naast het aanbieden van een Toolkit (zie online platform) staan de leden van de expertpool klaar voor het beantwoorden van vragen. Een oproep wordt gedaan om voorbeelden te presenteren tijdens een volgende ledenraad en nieuwe leden vanuit de ledencommissies voor de expertpool.

5. Notulen en besluiten- en afsprakenlijst van de 95ste vergadering gehouden op 26 mei 2018

De notulen van de 95ste vergadering

De notulen worden ongewijzigd vastgesteld.

De besluiten- en afsprakenlijst

Naar aanleiding van de besluiten- en afsprakenlijst wordt aandacht gevraagd voor het functioneren van het online platform. Belangrijk om te kunnen verbeteren, is dat feedback gegeven wordt.

6. Meerjarenverkenning 2020 - 2021

Financiële uitdaging

Coraline Panis zet uiteen dat het structurele gat in de begroting zoals aangegeven tijdens de mei vergadering iets hoger is dan de toen aangegeven schatting van 4,5 miljoen euro. Dit is exclusief eventuele kosten die voortkomen uit een nieuw Meerjarenplan. Er loopt een proces om te komen tot oplossingen en besparingen. De wens is structurele aanpassingen te doen zodat er ook voor de lange termijn een sluitende begroting mogelijk is.

Meerjarenverkenning

Voor 2019 is er een gat van 4,8 miljoen dat groeit naar een gat van 6,1 miljoen in 2020 en 8,3 miljoen in 2021. Bij de berekening van deze cijfers is bij de inkomstenkant vastgehouden aan een minimum van 700.000 leden, een contributiestijging in 2020, een dalende bijdrage uit het eigen vermogen, een lichte stijging van de SNL subsidie en een dalende opbrengst uit de verkoop van hout. Wat betreft de bestedingen, stijgen de kosten door inflatie, loonkostenstijgingen, groei van het areaal en de verhoging van de brandverzekering. Ten opzichte van de vorige Meerjarenverkenning (2018 – 2020) is het gat in de begroting gegroeid met 2,4 miljoen euro. De oorzaken hiervoor zijn hetzelfde namelijk de hogere inflatie, de stijgende cao looneisen en de lagere bijdrage uit het vermogen. Dit wordt wel deels gecompenseerd door de hogere opbrengst van de contributieverhoging die per 2017 is doorgevoerd. Voor de komende jaren zorgen dezelfde factoren voor het verder oplopen van het gat in de begroting ondanks de geplande contributieverhoging. Indien er geen veranderingen worden doorgevoerd dan verslechtert de situatie elk jaar met 2 à 3 miljoen euro.

Risico's zijn onder andere de cao looneisen van 5%. De vereniging heeft 2% begroot. Het is nog niet bekend of ook de werkgeverslasten gaan stijgen. Rond natuurbegraven is nog steeds een risico dat de procedure bij de Raad van State verloren wordt of dat er verdere vertraging optreedt. Kosten die gepaard gaan met het structureel bestrijden van invasieve exoten worden inzichtelijk gemaakt. Deze kosten, die behoorlijk kunnen oplopen zijn nog niet meegenomen.

In de afgelopen tijd is er gekeken naar een reeks van oplossingsrichtingen (kostenbesparingen, keuzes maken en inkomsten verhogen). De eerste uitkomsten van dit onderzoek leveren voor komend jaar nog niet genoeg op. Voor 2019 wordt daarom gedacht aan eenmalige maatregelen (projectenbudget verder omlaag, verkoop bezittingen, etc.). Noodzakelijke structurele maatregelen waar wel al rekening mee wordt gehouden zijn het verlagen van het aantal medewerkers (36 fte minder in 2021) en een vervroegde contributieverhoging in 2019. Rond de contributie wordt tevens rekening gehouden met het jaarlijkse doorvoeren van een verhoging in plaats van driejaarlijks. De impact hiervan is op dit moment nog niet duidelijk. Met al deze maatregelen moet het wel mogelijk zijn het tekort op te lossen. Punt van aandacht daarbij is de manier waarop een vermindering van de formatie met 36 fte gerealiseerd kan worden.

Vervolg

De oplossingen worden verder geconcretiseerd en de planvorming voor implementatie en verwerking in de budgetten wordt opgepakt. De bestuurscommissie financiën buigt zich over deze materie alvorens in de bestuursvergadering van 11 december een sluitende begroting wordt vastgesteld. De implementatie en het doorvoeren van de maatregelen wordt daarna ingang gezet. Hans Wijers voegt toe dat de vereniging veel selectiever moet worden met het oppakken van nieuwe dingen. Prioriteiten dienen nog beter gesteld te worden.

Gevraagd wordt wanneer de ledenraad op de hoogte wordt gesteld van de beraadslaging door het bestuur over de financiële situatie. Afsproken wordt dat de ledenvertegenwoordigers op een passend moment geïnformeerd worden over de te nemen maatregelen en de implementatie daarvan. De suggestie wordt gedaan niet te snijden in de kosten die gemoeid zijn met natuurbeheer. Daarnaast wordt de taakstelling voor 2019 in de vorm van een begroting gemist. Geantwoord wordt dat bewust is gekozen voor de benaming 'Meerjarenverkenning' omdat de begroting nog niet op nul stond. Het ontstane gat is dusdanig groot dat ervoor gekozen is de ledenvertegenwoordigers inzicht te geven in de omvang van de financiële uitdaging waar de vereniging voor staat. Hans Wijers voegt toe dat het de verantwoordelijkheid van het bestuur is om een sluitende begroting goed te keuren.

7. Actieplan bosbeheer

Martijn Weterings (bestuur) gaat in op de twee door ledencommissie Gelderland ingediende moties. Het bestuur ziet beide moties als krachtige aanmoediging voor de uitvoering van het beleid en het actieplan bosbeheer. Ook het bestuur wil snel meer loofbos, een groter aandeel dood hout en minder beschadiging van de bosbodem. Het actieplan is tot stand gekomen na een intensief traject met de ledenraad waarbij veel overleg is geweest en een bosexcursie. Naast een verbetering van het aandeel doodhout zijn de te nemen maatregelen geborgd, mocht dit aandeel onverhoopt achterlopen. Het verminderen van schade aan de bosbodem is opgenomen in de opdrachtverlening. Het bestuur stelt voor dat de organisatie aan de slag gaat met het uitvoeren van het actieplan en niet eerst extra onderzoeken laat uitvoeren. Daarnaast wordt voorgesteld te kijken naar het verloop van het gevolgde proces om na te gaan of een optimalisatie mogelijk is bij een volgend vergelijkbaar proces.

Jan Wieringa (Gelderland) licht de reden van ingediende moties toe en stelt dat het bosbeleid nog niet op koers ligt. Als de oorzaak bekend is, dan vindt men onderzoek inderdaad niet nodig. Wel wil de commissie graag dat duidelijker wordt neergezet dat de prioriteit bij natuurbeheer ligt en zodoende ook bij een goed bosbeheer. Daarnaast had men liever gezien dat het actieplan ter goedkeuring aan de ledenraad was voorgelegd en niet ter informatie. Bestuur en ledenraad staan achter de intentie van de moties en zien het als aansporing voor

de organisatie om het beleid uit te voeren. Afsproken wordt dat over twee jaar een voortgangsrapportage wordt uitgevoerd. Extra onderzoek wordt verder niet nodig geacht. Wel zal gekeken worden naar het doorlopen proces om na te gaan of daar voor toekomstige processen verbeteringen mogelijk zijn.

8. Wijziging statuten en huishoudelijk reglement

Hans Wijers zet uiteen dat de voorliggende wijziging de finale afsluiting is van het Streefbeeldproces waar de vereniging de afgelopen jaren mee aan de slag is geweest. De consequentie van de genomen besluiten tijdens dit proces worden hiermee officieel vastgelegd. De ledenraad heeft alle benodigde stukken ontvangen inclusief de ingediende amendementen op het wijzigingsvoorstel en een reactie van het bestuur daarop. Deze reactie is opgesteld in overleg met de notaris. De statutenwijzigingen en de eventuele amendementen moeten voortkomen uit beslissingen die tijdens de discussie voorafgaand aan de wijziging is gevoerd. Nieuwe wijzigingen en een eventuele discussie daarover is zodoende niet aan de orde. Statutenwijzigingen zijn altijd het sluitstuk van een eerder gevoerde inhoudelijke discussie over organisatie en beleid. Dit in ogenschouw nemend blijven vier amendementen over. Het bestuur kan zich vinden in drie van de vier amendementen. De amendementen betreffen: de artikelen 3 en 14 waarbij wordt voorgesteld om een maximaal bedrag toe te voegen waarvoor de vereniging een overeenkomst kan aangaan. Daarnaast wordt voorgesteld de mogelijkheid tot het benoemen van ereleden niet te schrappen (art. 4 lid a, b, c, art. 5 en art. 13) en te spreken over 'ontzetting uit zijn of haar functie' in plaats van 'ontslag' (art. 10 lid d). Bij het amendement waarin wordt voorgesteld 'werkorganisatie' te wijzigingen in 'uitvoeringsorganisatie' (art. 6) stelt het bestuur voor te spreken van 'organisatie'.

Mike Kortekaas (Utrecht) vraagt aandacht voor de gezamenlijke opmerkingen die zijn ingediend. Hij verzoekt de tekst van de statuten op basis van deze opmerkingen te actualiseren. Hans Wijers antwoordt dat het zeer onwenselijk is de statuten te wijzigingen zonder een inhoudelijke discussie over de geopperde aanpassingen. In de voorstellen die zijn gedaan zitten een aantal fundamentele wijzigingen die inhoudelijke discussie behoeven. Daarnaast is het, na lang bezig geweest te zijn met interne organisatie, nadrukkelijk tijd om aandacht te besteden aan de corebusiness van de vereniging en de grote vraagstukken die er zijn. Mocht het toch gewenst zijn weer naar de interne organisatie (rolverdeling ledenraad, bestuur, directie) te kijken dan dient dit besproken te worden in het kader van de strategische agenda en de daarop te plaatsen onderwerpen. Het bestuur zou dat echter een ongewenste ontwikkeling vinden, de focus moet naar buiten.

Er volgt nog een referendum onder de leden. De besluitvorming in de ledenraad is hierbij leidend. De statutenwijzigingen worden geëffectueerd nadat het referendum heeft plaatsgevonden. Dit is een formele stap zonder inhoudelijke consequenties anders dan het eventueel tegenhouden van de wijzigingen. De aanpassing van de statuten en de juridisch juiste manier van handelen is afgestemd met de notaris.

Gestemd wordt over de voorgestelde wijzigingen van de statuten en het huishoudelijk reglement inclusief de amendementen. Het vereiste quorum, twee derde van de gekozen ledenvertegenwoordigers is aanwezig. De statutenwijziging wordt aangenomen met vijftig voor stemmen, nul tegen en vier onthoudingen.

De amendementen rond het huishoudelijk reglement betreffen: 1. de contributie (art. 5); het bestuur houdt daarbij vast aan haar voorstel dat de ledenraad het beleid daarover vaststelt en

het bestuur de hoogte van het bedrag. 2. De toevoeging bij art. 7 dat de ledenregio's grotendeels samenvallen met de contouren van de provincies. Deze toevoeging wordt door het bestuur afgeraden omdat het een onnodige beperking oplevert. 3. art. 8 waarbij wordt voorgesteld een extra lid aan het artikel toe te voegen. Het bestuur kan zich, met gebruikmaking van aangepaste bewoording, hierin vinden.

De wijziging van het huishoudelijk reglement wordt tevens, na het uitbrengen van één tegenstem, aangenomen.

9. Verenigingszaken

Samenstelling bestuur

Hans Wijers wijst erop dat het bestuur de namen van de voorgestelde kandidaten voor de bestuursfuncties niet tijdig (zoals bepaald in artikel 13 lid g van de Statuten) heeft gemeld aan de ledenraad. Gezien de voorbereiding en de gesprekken is het dit keer niet mogelijk gebleken dit op tijd te doen. Hier wordt voortaan beter op gelet.

Mike Kortekaas (voorzitter vertrouwenscommissie) geeft aan dat de commissie met beide kandidaten uitgebreid heeft gesproken en de vertrouwenscommissie ondersteunt de voorstellen van harte. De ledenraad benoemt Evelien Verbij (vacature met nadruk op beheer en ontwikkeling van natuur, landschap en cultuurhistorie) en Marion Koopman (vacature met nadruk op ondernemend zijn) tot bestuurslid van de vereniging Natuurmonumenten. Tevens wordt Frederique de Bruin voor een tweede termijn van vier jaar benoemd tot bestuurslid van de vereniging.

Zetelverdeling ledenraad

De ledencommissie Amsterdam heeft een aantal voorstellen ingediend rond de begrenzing en omvang van de ledencommissies. Het bestuur stelt voor de kaart met de begrenzing en naamgeving van de ledencommissies vast te stellen. In de bij het voorstel gevoegde kaart bleek een fout te zitten. Dit is inmiddels hersteld alleen kon de herberekening van het aantal zetels niet meer voor deze vergadering uitgevoerd worden. Voorgesteld wordt deze berekening tijdens de vergadering van 18 mei 2019 voor te leggen.

Marinus de Jong (Noord-Holland, voorheen Amsterdam) is het niet eens met de begrenzing tussen de ledencommissies Noord-Holland en Utrecht waarbij de gemeenten waar het daarbij om gaat onderdeel uitmaken van de commissie Utrecht. Marc van den Tweel stelt dat bij de discussie over de begrenzing altijd is gekeken naar de invloedssferen van de gemeenten die dicht tegen een natuurgebied aanliggen. Gesteld is ook dat de organisatie probeert met alle gemeenten contact te onderhouden en niet alleen met die gemeenten waar een natuurgebied van de vereniging in ligt. Mike Kortekaas (Utrecht) voegt toe dat de ledencommissie inmiddels aan de slag is met de werkzaamheden rond de Vechtplassen. Gemeenten als bijvoorbeeld Weesp mogen echter wat hun betreft door de commissie Noord-Holland vertegenwoordigd worden. Op voorstel van de voorzitter wordt de kaart vastgesteld met in acht name van dit issue, dat wordt nader bekeken. Mocht een duidelijke heldere oplossing mogelijk zijn dan kan de kaart in een later stadium nog worden aangepast. De raad stemt daarnaast in met de overgangsregelingen rond boventallige raadsleden en de ledenvertegenwoordigers die na de herbegrenzing in een andere ledenregio wonen.

Contributieverhoging

Gezien de financiële uitdaging stemt de ledenraad in met een verhoging van de minimumcontributie van € 27,50 naar € 30,00 per 1 januari 2019 in plaats van 2020.

Vergaderschema 2019

De ledenraad stelt het vergaderschema voor 2019 vast.

Beleggingsstatuut

De ledenraad neemt kennis van het aangepaste beleggingsstatuut. Aanpassingen van het statuut worden gedaan indien de noodzaak daartoe naar voren komt in de regelmatige gehouden ALM-studies. Bij deze studies worden de verschillende (nieuwe) inzichten / invalshoeken meegenomen om te bepalen welk beleggingsbeleid het best aansluit.

10. Rondvraag en sluiting

Hans Wijers, neemt afscheid van Geerte Dellaert (Gelderland), zij is vandaag voor het laatst aanwezig en wordt bedankt voor haar inzet. Tevens wordt afscheid genomen van Liesbeth Spanjaard (directiesecretaris) en Ines van Hees (verenigingsmanager). Ines wordt opgevolgd door Willemijn Prast.

Nadere uitleg wordt gevraagd rond de PAS en de kritische opmerkingen die in de media zijn gemaakt. Tevens wordt verzocht handreikingen aan te bieden om vragen rond dit onderwerp te kunnen beantwoorden. Teo Wams ligt toe dat Natuurmonumenten vanaf het eerste moment betrokken is geweest bij de gedachtevorming. Bij de PAS wordt getracht de uitstoot van stikstof omlaag te brengen en de gevolgen op te lossen waarbij toch ruimte geboden wordt aan economische dynamiek. De trendmatige reductie van de uitstoot heeft de laatste jaren echter niet plaatsgevonden. De vereniging blijft erop wijzen dat deze reductie noodzakelijk is voor het slagen van de PAS. Natuurmonumenten is altijd kritisch geweest op de geboden ontwikkelruimte aan (landbouw) bedrijven die alleen gebaseerd is op ruimte die hiervoor vrijkomt als de nog te nemen maatregelen zijn uitgevoerd. De verleende vergunningen zijn voorgelegd aan de Raad van State waarbij de hulp is ingeroepen van het Europees Hof. Bij de recente uitspraak is gesteld dat gekeken moet worden naar de feitelijke situatie. Deze uitspraak is logisch en goed voor de natuur. Hoewel de PAS op een aantal fundamentele punten verbeterd dient te worden, is dit niet het einde van de PAS. De vereniging wil met alle partijen in gesprek blijven en doorgaan met de herstelmaatregelen in de gebieden. Marc van den Tweel voegt toe dat er een Q en A lijst is gemaakt. Deze wordt geplaatst op het online platform.

Vervolgens sluit Hans Wijers de vergadering.

BIJLAGE:

Aanwezig zijn:

- a) van het bestuur : de dames Maas, Schuiling en De Bruin en de heren Baan, Biesmeijer, De Graaff, Tibben, Weterings en Wijers (voorzitter)
- b) van de ledenvertegenwoordigers:
- Groningen : mevrouw Jansen en de heer Boomsma
Friesland : mevrouw Meijer en de heren Oversteegen en Teders
Drenthe : mevrouw Bijkerk en de heren Klein Nulent en Kraal
Overijssel : de heren Alberts en Kuiper
Gelderland : de dames Dellaert, Van Harten en Van der Meij en de heren Hekelaar, Kuper, Vlasveld en Wieringa
Flevoland : mevrouw Oomen en de heren Van Alfen, Verkaik en Van der Wal
Utrecht : de heren Kaal, Kamphof en Kortekaas
Noord-Holland : de dames Johnson en Nieuweboer en de heren Breider Van Kruiningen, Van der Leij en Zijlema
Amsterdam : de heren De Jong en Scheen
Zuid-Holland : de dames Dogterom, Stam, Padberg en Visser en de heren Bruinsma, Van Deursen, Edens, Haaijer en Van der Vaart
Zeeland : de heren Kramer, De Looff, Moen en Sinke
Noord-Brabant : de heren Broeksteeg, Claessen, Hoogveld, Van der Kleij, Van Raaij, Smeulders en Wolters
Limburg : de heren Van Gemert en Weijs
- c) van de directie : mevrouw Panis en de heren Van den Tweel en Wams

Afwezig zijn:

- a) van het bestuur : -
Hans
- b) van de ledenvertegenwoordigers:
- Groningen : de heren Kleinmeijer en Van der Veen
Friesland : -
Drenthe : de heren Meijers en De Wildt
Overijssel : mevrouw Jonkers en de heer Spijker
Gelderland : de heer Winkelhuijzen
Flevoland : mevrouw Van Zalinge
Utrecht : de dames Balvers en Silver
Noord-Holland : mevrouw De Vreede en de heer Klinkhamer en Tan
Amsterdam : de dames Olij en Wonneberger
Zuid-Holland : mevrouw Bos
Zeeland : de heer Vermin
Noord-Brabant : mevrouw Erisman en de heer Naderman
Limburg : mevrouw De Beaumont